

bemus, *חַקְמָה*, *Xakkamti*, à verbo *חִזֵּב*, addita in principio litterâ *שׁ Xín*: quæ vox sonat, *Vsqnequò surrexi; sive, Quoadusque exorta fui, steti firma, constans valui robore, &c.* Quæ omnia ut clariùs exprimat Chaldæus codex, & Arabicus, sic ille legit: *Quoad missa sum Debhora, missa sum mater, &c.* & iste sic: *Donec facta sum ego.* Videsis utrumque Lexicon Orientale, *Heptaglotton* Edmundi, & *Hodogeticum* Joannis Friderici Nicolai in radice *חִזֵּב*, vel *חַקְמָה*. Ex præjactis elicetur, verbum *Surgere*, præsertim hîc, non præsupponere sessiōnem, jacturam, casum, somnum, mortem, aut aliud quid simile; sed initium rei, aut novum modum se han-

Chaldaeus.
Arabicus.

Edmund.
Frider.
Nicol.

Surgere
verbum, pre-
novo mozo
se habendi

Psalms. 131

Petrus
Cellens.

Idem.

Sicut in cœlo qualis Pater, talis Filius; sic & in terra, qualis Filius, talis Mater; non dico de Spiritu concepta, ut Filius; sed de Spiritu repletæ & sanctificata ex utero matris, ut Filius. Expende hæc ultima Abbatum Cellensis verba: *De Spiritu repleta, & sanctificata ex utero matris, ut Filius.* Ergo concepta absque originali culpa surgit Maria, sicut ejus Filius JESUS. Non enim ex Spiritu Sancto conceptum & formatum fuit ejus corpus, ut corpus Filii sui; sed in eodem instanti, in quo fuit Mariæ anima creata, fuit sanctificata sanctificatione sublimiori, quæ non supponit

*Facta sum ego Debboræ , facta sum:
quæ licet in præfato sensu non in-
telligentur de novo esse substantiali
Debboræ , transferuntur tamen ad
ejus typum , nempe ad Mariam mis-
sam in mundum à Patre luminum , &
ex mundissimo Parentum semine fa-
ctam ; quia qui concipitur , multoties
dicitur missus , aut factus , primo mo-
do essendi , etiamsi de secundo per
nativitatem verificetur. Missus est ab
m. arce Patris : sic etiam & factus ex mu-
liere , Spiritus-Sancti opere , Christus
à conceptione est dictus. Itaque de
conceptu & Joannis Præcursoris or-
tu , sic Dominus Matth. c. 11. vers. 11.
loquebatur : Non surrexit inter natos
mulierum major Joanne Baptista : ma-
jor , inquam , Propheta. Et Naïmitæ
miraculo & suscitate filii viduæ
stupidi , de Christo vociferabantur
7. Domino Luca 7. vers. 16. sic : Quia pro-
pheta magnus surrexit in nobis : ubi
rò , surrexit , appositum est pro Mis-
sus , factus , conceptus , natus , excita-
tus , declaratus , &c. Ideò de nova
aquarum scaturigine Surgentem fon-
tem dixit Quintilianus , & Ovidius
ian. lib. 1. Tristium , eleg. 10. vers. 20.
Concupiscentia surgit aqua.*

Stat ergo pro *Maria*, in *Debbora* sur-
gente adumbrata , verbum *surgere*,
non reluctanter sumi pro primò *con-
cipi* , aut in rerum natura nasci , vel
oriri ; atque ideo verè & absque ex-
torsione vocis *surgere* , dicemus pro
Deipara, Dei Matre absque labore con-
cepta : *Cessaverunt fortis in Israël;*
omnes quippe viri justi in universalis
Sanctorum cœtu , & spirituali Israël
cessaverunt (etiamsi alias potentes &
robusti , uti sanctificati in utero ma-
ternio , veluti Isaac , Samson , Jere-
mias , & Joseph Virginis Sponsus,) à
præliis , & quieverunt à conflictu
sive à perfecto bello committendo
adversus diabolum , & originale pia-
culum , haud valentes ex toto de dæ-
mone in sua conceptione reportare
trophæum , quousque surgeret *Debbo-
ra* : *Maria* , inquam , in sua Concep-
tione fortis , firma , & stabilis , Mate-
immunis , & totius Israël spirituali
protectrix . Inter fortissimos vire
(post Christum ,) aut inter robustissimas
feminas , sola *Maria* fuit fortissima
potens , atque robusta , in surrecturam
sue puritatis , inque firmissima im-

munitate à Conceptu. Adstipulatur nobis suis verbis Doctor Hieronymus Ormachea prologomeno 1. sup. Hieronymus
Cantica Canticorum. num. 158. ubi ita habet: Verè enim in mundo non fuerunt fortes aliqui absolute, donec Maria concepta est fortis illa mulier. Omnes enim, præter Mariam, fuerunt devicti à peccato, saltem originali, donec Maria surrexit in sua Conceptione calcans originalem culpam, & magna Mater futura Dei & Hominis, & totius generis humani. Et quia fortitudo hæc Mariæ, ejusque immaculata ac purissima resurrectura valde proficia erat universo spirituali Israël, & priscis etiam Patribus, quin & ipsi met Debboræ; idcirco sub eodem surgere verbo, prophetis illa Debboræ, de Maria in illa adumbrata, in spiritu sic Judicum cap. 5. vers. 12. pangebat: Surge, surge Debboræ; surge, surge, & loquere canticum. Quasi propheticè diceret: Surge, surge, ô Maria in me ipsa adumbrata; surge, surge tua in Conceptione futura victrix clarissima; & loquere canticum Magnificat, quia talia tibi magna fecit ille, qui potens est, & Sanctum Nomen ejus; cuius misericordia diffundetur à progenie in progenies, tuque in tua immunitate lucraberis. Huc advoco S. Anselmum Episcopum Cantuarie

S. Ansel-
mus.

immunitate lucraberis. Huc advoco
S. Anselmum Episcopum Cantuariæ
in Medit. I. de laude Beatissimæ Virginis
Mariae, §. 2. Mariam veluti cum Deb-
bora alloquentem: *Surge beata Virgo,*
surge ad amplectendam misericordiam
Redemptoris: ejus videlicet Servato-
ris, qui te præservativa redemptione
ab originali culpa redemit. *Surge,*
surge igitur, Ó Maria, surge, surge
Mater in Israël, in nostrum auxilium
& patrocinium. Audi S. Maurelium
Rhotomagensem oratione ad Dei Ma-
trem, §. Memini, sic Deiparam per-
rantem: *Mater immaculata, Mater*
in corrupta, surge pia, surge propitia
intra sacrarium exauditionis, & ex-
tende manus immaculatas ante altare
illud aureum humanæ reconciliationis.
En qualiter cum Debora, & pro Deb-
bora exorante, tam pro expectando
Marie in sua purissima Conceptione
adventu, quam pro ejus immaculato
auxilio implorando, bonæ notæ Pa-
tres eodem verbo surgere utuntur, &
ipsam Deiparam ut surgat, piissimo
perorant affectu.

206. Igitur quoque *Maria* sua in Conceptione surrexit, cessaverunt fortes & potentes in prælio contra peccatum; quia omnes semper fuere ab originali piaculo superati, cuius tyrannide prostrati jacuerunt. Sola *Maria* Dei misericordia & gratia præventa, sola (post Filium) surrexit in Conceptione fortis mulier, virilis bellatrix & victrix. Fortissimum ille *Salomon* vietus ut alii ab originali hoste, fortem ac virilem inter creaturas feminam reperiri cupiens, Proverb. cap. 31. vers. 10. sic clamabat: *Mulierem fortem quis inveniet?* At sibi confidenter, atque propheticè sic, non dubitando, responderet: *Procul, & de ultimis finibus pretium ejus.* Nempe reperietur mulier procul, & post tempora longa, cuius plusquam estimabile pretium erit de ultimis finibus. Ubi *Hebraicè* ponitur vox *תְּבָחֵל*, quæ designat fortem, virilem, & ad prælia robustam feminam. LXX. Seniores sic legunt, *רַוַּעֲנָה אֶתְּבָחֵל*, *Gyneca andream*; nempe *Mulierem viram, virissam, sive viraginem*: nam *אֶתְּבָחֵל*, vel *אֶתְּבָחִים*, *Andris*, seu *Andris*, secundum Aristotelem 2. Rhetoricor. Xenophontem *Hæl. 6.* & alios, importat idem ac *virilis, fortis, strenua & præstans* aliis. Hinc summâ Dei sapientiâ *Salomon* imbutus, videns totum humanum genus innumeris implicatum erroribus, seque, ut alios *Adami* filios, originali fœdatum piaculo; & quod hoc sicut à femina fuit introductum viragine, per feminam fortem etiam esset abolendum, in *Filiis Salvatoris* virtute; intuens callensque suam miseriam excepisse initium à femina, quæ in statu innocentiae fuerat *Andria, vira, virissa, fortis & virago* (contractè *Virgo*), hancque virilitatem, fortitudinem, atque virtutem à diabolo seductam amisisse; præmeditans, mentem in spiritu elevans, ad mulierem fortem, viram, virissam, virginem, sive viraginem sine primæva culpæ nævo perquirendam & reperiendam recurrit, sic dicendo: *Mulierem fortem, viram, virissam, virginem, sive viraginem, sine macula culpæ, ac sine originalis toxicæ macula* (qualis erat illa *Eva* ante peccatum *Virago, vira, virissa, & Virgo*, ab *Adamo* nominata & promissa,) quis inveniet? Parens igitur *nostra*

Proverb.
cap. 31.

Ibidem.

LXX.
Andrea
quid Græcè
proprie-
tatesAristotel.
*Xenophon*Malvenda.
Proverb. 31.
Io. etiam
ex Hebreo
co *Exerch*,
תְּבָחֵל*Salomonis*
oraculi pro-
pheticus
sensus.

noster primus, in primordio, ante peccatum commissum, suæ uxoris tam internam animæ, quam corporis exterioram pulchritudinem intuens, amore tante puritatis & fortitudinis simul delinitus, prorupit in hujusmodi verba, *Genes. 2. vers. 23. exarata: Hoc nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea: qua vocabitur Virago*, quoniam de viro sumpta est. Præfata mulier sententiam sic legit Symmachus, teste D. Hieronymo de quaest. *Hebraicis sup. Genes. 2. Avidy καὶ θεοῖς ἀνδρίσις*: *Af- tée cléthées etai andris; scilicet, Hac vocabitur Andris, vira, virissa, sive virago*, eadem voce, qua apud LXX. fuerat *Salomon* usus Proverb. cap. 31. Haud dixit *Adamus*, *Hac vocabatur vi- rago*; sed, *hac vocabatur*, de futuro: quod quidem nomen, *Virago*, sive contractè *virgo*, Latina saltem voce redditum, nusquam in Scriptura alibi reperitur, quia *Adami* uxor cum virtute, gratia, & virginitate, per peccatum præfata amisi appellacionem, solumque retinuit nomen *Eva*, quæ serpentis calliditate seducta. *Eva enim citra aspirationem Hebraicæ mulierem, cum aspiratione serpentem significat*, ut scripsit S. Epiphanius lib. 3. *Heref. in Doctrina compendiaria*. Illam igitur *Viraginem*, illam fortem feminam ab *Adamo* promissam, ab omnique labe immunem, antonomasticè *viraginem*, sive *virginem*, in prima femina jam perditam, *Salomon* divino Pneumate collustratus, in *Virgine Matre Maria* propheticè ad suam omniumque salutem expectabat sollicitus invenire. Quodammodo nobis prodest suis verbis *Simon Cassianus lib. 2. de Beata Maria, cap. 1. di- cens: Virago, contracto verbo, est quod dicimus Virgo. Divina Virgo Maria, filia Patris aeterni, Mater aeterni Filii, que plus habet in occultis suis, quam capiet hominum mens*. Expressius D. Sanctius Castellæ & Legionis Rex, in suo *Elucidario*, tit. 18. nostrum inuit cogitatum: *Experges factus Adam è somno, prope se stantem feminam conspicatus, Virginis nomen indidit, quoniam ex viro fuisse formata: quod nomen retinuit, donec peccati insidiis correpta, tunc mulier appellata est, remollem & levem significans. Ast Ma- ria: Hec igitur femina Virago debuit nuncupari jure potiori, quam Eva; nam*

Symma-
chus.Theodor.
Peltan.

D.Bernard.

Maria fuit
mulier foris
a Salomon
desiderata,
qua futura
victrix ser-
pentis.Caput ser-
pentis dia-
boli ei
originalis
peccatum.

207.

quis situm, etsi vulgariter sit à multis expositum de *Maria* Sanctissima in genere; nos tamen ipso duce Bernardo, de ejus purissima, immaculataque Conceptione nova aliquæ luce expendere nunc curabimus. Quando cuncti fortes, potentes, atque robusti à peccato vici, cessaverunt à spirituali conflitu cum animæ hostibus, mulierem fortem quis inveniet, ut pro ipsis pugnans communem detriumphet hostem? Prophetando ipsam *Salomon* jam responderet, Pro-

D.Bernard. *cul, &c. Citatus Bernardus alibi bo-*

mil. scilicet 2. sup. *Missus est*, sic loquitur: *At ne hoc quæsiſſe putetur de- sperando, subdit prophetando: Procul, & de ultimis finibus pretium ejus. Hoc est, non vile, non parvum, non mediocre, non denique de terra, sed de cælo; nec de cælo proximo terris pretium for- tis hujus mulieris (S. Mariae); sed à summo cælo egressio ejus. In primis prælibandum est, Salomonem illud mulieris pretium non signatim ex- pressisse, quasi simile, cui comparari posset, non haberet. Pagninus per comparationem ad candidas & nitidas margaritas exaggeratius appo- suit: *Difſans est à margaritis pretium ejus. Quia licet margarita dos omnis Margarita dos in can- dore, ejus & principium, culmenque omnium re- premium quantum.**

Maria, Ma-
puella filia Principis Al-Arkam, tja, vel
المرأة، Arabicè *Marija* dista fuit, Muria, Ara-
bicè vocabu-
tur mulier
alba & re-
nitens.

Edmund.

Castell.

12.

Proverb. 25.

Richard.

S.Laurent.

Deipara

antonoma-

scie nuncu-

pum à suis

cultoribus,

S.Maria la

Blanca.

distans